

ДЪРЖАВЕН ЗРЕЛОСТЕН ИЗПИТ ПО БЪЛГАРСКИ ЕЗИК И ЛИТЕРАТУРА

28 август 2018 година

ПЪРВИ МОДУЛ (60 минути)

Отговорите на задачите от 1. до 30. включително отбелязвайте в листа за отговори.

1. В кой ред е допусната правописна грешка?

- А) хлебна, бели, заблестели
- Б) успокоен, огласен, обучен
- В) порции, гении, кайсии
- Г) гърбове, скърбен, връхни

2. В кой ред НЕ е допусната правописна грешка?

- А) приветлив, археолог, дублаш
- Б) подплаша, раскъсвам, предходен
- В) контрастни, прелестна, яростно
- Г) сглобявам, згодявам, отдавам

3. В кой ред е допусната правописна грешка?

- А) Независимостта на България е провъзгласена на 22 септември 1908 година.
- Б) Предпочитано място за инвестиция са индустриалните зони край Пловдив.
- В) През миналото столетие новите технологии напреднаха с шеметна бързина.
- Г) Трябва да попълните името и адреса на получателя и да изпратите писмото.

4. В кой ред НЕ е допусната правописна грешка?

- А) Миналата седмица гледах изключително интересен научно-популярен филм за порцелановите кукли.
- Б) Пет-етажната кооперация в центъра на града беше довършена в предвидения от строителите срок.
- В) Момчетата слушаха как седемдесет-годишният мъж разказва за първото си пътуване в чужбина.
- Г) Човек се учи да открива и да разбира причинно-следствени връзки чрез методите на логиката.

5. В кой ред НЕ е допусната правописна грешка?

- А) Един от най-обичаните и изпълнени с очаквания празници у нас е Нова Година.
- Б) Братовчедката на моята приятелка вече е студентка в Аграрния Университет.
- В) През последния месец не са регистрирани нови тела в Слънчевата Система.
- Г) Едни от най-изтъкнатите просветители в нашата история са Братя Миладинови.

6. В коя от подчертаните думи е допусната граматична грешка?

След подписването на трите международни договора (А) се организира среща, в която взеха участие двама посланика (Б), придружени от няколко техни сътрудници (В), както и петима изпълнителни директори (Г) на големи компании.

7. В кое от изреченията НЕ е допусната грешка при членуването?

- А) Първата и втора задача от изпитния тест по физика и астрономия ме затрудниха.
- Б) Младата и талантлива цигуларка се представи успешно на финала на конкурса.
- В) Асансьора е повреден и трябва да се използва стълбището в края на коридора.
- Г) В сряда се внесоха за разглеждане в Народно събрание няколко законопроекта.

8. В кое от изреченията е допусната граматична грешка?

- А) На срещата при ммета присъстваха руският и гръцкият консул.
- Б) Ако постигнем съгласие, можем да осъществим похода утре.
- В) Вървейки по улицата, подметката на лявата ми обувка се отлепи.
- Г) Следва да се открият и да се поправят всички грешки в текста.

9. В кое от изреченията е допусната пунктуационна грешка?

- А) Младоженците изглеждаха весели, лъчезарни и безкрайно щастливи.
- Б) Маринела, новата ни колежка в отдела, се справя добре с работата си.
- В) Тягостната тишина, възцарила се в стаята бе нарушена от детски смях.
- Г) Нашите приятели, естествено, са най-голямата опора в трудни моменти.

10. В кое от изреченията е допусната пунктуационна грешка?

- А) По време на състезанието дъждът ту спираше, ту изведнъж започваше отново.
- Б) Когато излезе от магазина жената с ужас забеляза, че портмонето ѝ го няма.
- В) Представям ти човека, без чиято помощ нямаше да се справя в тази ситуация.
- Г) Щом пристигнеш в града, трябва да се регистрираш в хотела и да ми се обадиш.

11. В кое от изреченията е допусната лексикална грешка?

- А) Всяко лято с нетърпение очаквам да се завърна в моя бащин дом.
- Б) При обилно изпотяване тялото се обезводнява и се дехидратира.
- В) Служителите в офиса са мотивирани да работят на високи обороти.
- Г) Всички присъстващи в залата впериха поглед в двамата спорещи.

12. В кой ред фразеологичните словосъчетания са синоними?

- А) хвърлям прах в очите – замазвам очите
- Б) удрям на камък – изплювам камъчето
- В) знам две и двеста – знам си мястото
- Г) залагам си главата – виря си главата

13. От коя творба са стиховете?

*Миражите са близо, – пътят е далек.
Учудващо засмяна жизнерадост
на неведение и алчна младост,
на знойна плът и призрак лек...*

- А) „Прозорец“
- Б) „Юноша“
- В) „Стон“
- Г) „Миг“

14. В кой ред авторът на всички творби е Йордан Йовков?

- А) „Андрешко“, „Косачи“, „Другоселец“
- Б) „Шибил“, „През чумавото“, „Индже“
- В) „Задушница“, „Последна радост“, „Чичовци“
- Г) „Серафим“, „Занемелите камбани“, „Албена“

15. Катерина и Божана са героини от:

- А) „Железният светилник“
- Б) „Ветрената мелница“
- В) „Песента на колелетата“
- Г) „Под игото“

16. Коя от творбите е разказ?

- А) „Тютюн“
- Б) „Гераците“
- В) „Бай Ганьо“
- Г) „Мечтатели“

17. Идеята, че войната е страшна и безмилостна стихия, унищожаваша човека, е заложена в:

- А) „През чумавото“
- Б) „Стария музикант“
- В) „Последна радост“
- Г) „Моята молитва“

18. В коя творба се открива мотивът за носталгията по детството и миналото?

- А) „Стаята“
- Б) „Помниш ли, помниш ли...“
- В) „Септември“
- Г) „Ще бъдеш в бяло“

19. В творчеството на кой автор *родното* се свързва с героичното минало, с красотата на природата и с изразителността на езика?

- А) Иван Вазов
- Б) Пенчо Славейков
- В) Гео Милев
- Г) Димитър Димов

20. В коя творба се откриват елементи на *символизма*?

- А) „Към брата си“
- Б) „Черна песен“
- В) „При Рилския манастир“
- Г) „Борбата е безмилостно жестока...“

21. Огледалната композиционна схема е характерна за:

- А) „Стихии“
- Б) „Да се завърнеш...“
- В) „Две хубави очи“
- Г) „Ралица“

22. Какво е подчертаното изразно средство?

*Не оставяй да изстине
буйно сърце на чужбина,
и гласът ми да премине
тихо като през пустиня!...*

- А) сравнение
- Б) метафора
- В) парадокс
- Г) алегория

Прочетете двата текста и изпълнете задачите към тях (от 23. до 30. включително).

ТЕКСТ 1

Повърхностният рохкав пласт на земната кора, наричан *почва*, е изграден от разнообразни елементи. Почвената флора и почвената фауна превръщат попадналата в почвата органична материя в комплекс от вещества, съдържащ въглерод, водород, кислород и азот, които изграждат т. нар. *хумусен слой*. Изчислено е, че за да се формира един сантиметър хумусен слой, трябва да минат поне 100 години, без да бъде обработвана почвата. Унищожаването му намалява основното свойство на почвата – нейното плодородие.

Почвеното плодородие е способността на почвата да осигурява хранителни вещества, вода и топлина на растенията. Различават се три вида плодородие – естествено, потенциално и икономическо. Първото има отношение към наличието на *хумус* и други хранителни вещества, образували се през дългия период на естественото развитие на почвите. Потенциалното плодородие се свързва с възможностите за изкуствено увеличаване на хранителните вещества в почвата чрез добавяне на торове, които имат естествен или изкуствен произход. Икономическото плодородие се изразява чрез стойността на произведените земеделски продукти от единица площ върху даден вид почва. В резултат на дейността на човека плодородието на почвата може да се увеличава или да намалява.

Значението на почвата за човечеството е равностойно на това на въздуха и водата. Почвата е жизненоважен, практически незаменим природен ресурс. Основната ѝ функция е да предоставя условия за развитие на земеделските култури, а благодарение на своето плодородие почвената покривка представлява и ключов ресурс за продоволствената сигурност на хората.

ТЕКСТ 2

Чл. 39. (2) Опазването, устойчивото ползване и възстановяването на почвата имат за цел:

1. предотвратяване на нейното увреждане;
2. трайно запазване на многофункционалната ѝ способност;
3. осигуряване на ефективна защита на здравето на човека;

4. съхраняване на качествата ѝ като среда за нормално развитие на почвените организми, растенията и животните;

5. осъществяване на превантивен контрол за предотвратяване на неблагоприятни изменения на почвата и прилагане на добри практики за земеползване.

Чл. 40. Юридическите и физическите лица, собственици и/или ползватели на поземлени имоти, са длъжни да не предизвикват вредни изменения върху почвата в собствените и в съседните поземлени имоти.

Чл. 41. Собствениците и ползвателите на поземлени имоти са длъжни да вземат мерки за предотвратяване на вредни изменения, застрашаващи почвата.

Чл. 42. (1) Който причини вредни изменения на почвата, е длъжен да възстанови за своя сметка състоянието ѝ, предхождащо увреждането.

(2) Собствениците и ползвателите на подземни и надземни мрежи и съоръжения на техническата инфраструктура са длъжни да ги поддържат в техническа изправност и да не допускат замърсяване или друго вредно изменение на почвата около тях.

23. От коя сфера на общуване е Текст 1?

- А) институционалната сфера
- Б) научната сфера
- В) битовата сфера
- Г) естетическата сфера

24. Кое от посочените твърдения е вярно за Текст 1?

- А) Текстът осведомява за спецификата на почвата.
- Б) Текстът информира за някои от видовете почви.
- В) Текстът анализира статистически данни за почвената покривка.
- Г) Текстът представя противоречиви становища за хумусния слой.

25. Думата хумус, употребена в Текст 1, е езикова единица от:

- А) уличния жаргон
- Б) диалектната лексика
- В) юридическата лексика
- Г) терминологичната лексика

26. Кое от посочените твърдения НЕ е вярно според Текст 1?

- А) Почвената флора и почвената фауна имат роля в образуването на хумусния слой.
- Б) Добавянето на изкуствени торове увеличава хранителните вещества в почвата.
- В) Човешката дейност винаги се отразява пагубно върху плодородието на почвата.
- Г) Почвата е изградена от много елементи и е повърхностният пласт на земната кора.

27. В коя сфера на общуване се използва Текст 2?

- А) научната сфера
- Б) медийната сфера
- В) естетическата сфера
- Г) институционалната сфера

28. Каква функция изпълнява Текст 2?

- А) да регламентира
- Б) да рекламира
- В) да коментира
- Г) да конфронтира

29. Кое твърдение е вярно?

В Текст 2 се представят...

- А) научнообосновани факти
- Б) авторитетни мнения
- В) статистически данни
- Г) нормативни разпоредби

30. В кой ред е посочено вярно твърдение според Текст 2?

- А) Увреждането на почвата е с цел да се предотврати нейното опазване, устойчиво ползване и възстановяване.
- Б) Собственици и/или ползватели на поземлени имоти могат да бъдат както юридически, така и физически лица.
- В) Причинителите на вредни изменения на почвата са освободени от задължението да възстановяват състоянието ѝ преди увреждането.
- Г) От собствениците на поземлени имоти не се изисква да предотвратяват вредни изменения, които застрашават почвата.

ДЪРЖАВЕН ЗРЕЛОСТЕН ИЗПИТ ПО БЪЛГАРСКИ ЕЗИК И ЛИТЕРАТУРА

28 август 2018 година

ВТОРИ МОДУЛ (60 минути)

Отговорите на задачите със свободен отговор запишете в свитъка за свободните отговори на предвиденото място.

Прочетете двата текста и изпълнете задачите към тях (от 31. до 34. включително).

ТЕКСТ 1

Повърхностният рохкав пласт на земната кора, наричан *почва*, е изграден от разнообразни елементи. Почвената флора и почвената фауна превръщат попадналата в почвата органична материя в комплекс от вещества, съдържащ въглерод, водород, кислород и азот, които изграждат т. нар. *хумусен слой*. Изчислено е, че за да се формира един сантиметър хумусен слой, трябва да минат поне 100 години, без да бъде обработвана почвата. Унищожаването му намалява основното свойство на почвата – нейното плодородие.

Почвеното плодородие е способността на почвата да осигурява хранителни вещества, вода и топлина на растенията. Различават се три вида плодородие – естествено, потенциално и икономическо. Първото има отношение към наличието на *хумус* и други хранителни вещества, образували се през дългия период на естественото развитие на почвите. Потенциалното плодородие се свързва с възможностите за изкуствено увеличаване на хранителните вещества в почвата чрез добавяне на торове, които имат естествен или изкуствен произход. Икономическото плодородие се изразява чрез стойността на произведените земеделски продукти от единица площ върху даден вид почва. В резултат на дейността на човека плодородието на почвата може да се увеличава или да намалява.

Значението на почвата за човечеството е равностойно на това на въздуха и водата. Почвата е жизненоважен, практически незаменим природен ресурс. Основната ѝ функция е да предоставя условия за развитие на земеделските култури, а благодарение на своето плодородие почвената покривка представлява и ключов ресурс за продоволствената сигурност на хората.

ТЕКСТ 2

Чл. 39. (2) Опазването, устойчивото ползване и възстановяването на почвата имат за цел:

1. предотвратяване на нейното увреждане;
2. трайно запазване на многофункционалната ѝ способност;
3. осигуряване на ефективна защита на здравето на човека;
4. съхраняване на качествата ѝ като среда за нормално развитие на почвените организми, растенията и животните;
5. осъществяване на превантивен контрол за предотвратяване на неблагоприятни изменения на почвата и прилагане на добри практики за земеползване.

Чл. 40. Юридическите и физическите лица, собственици и/или ползватели на поземлени имоти, са длъжни да не предизвикват вредни изменения върху почвата в собствените и в съседните поземлени имоти.

Чл. 41. Собствениците и ползвателите на поземлени имоти са длъжни да вземат мерки за предотвратяване на вредни изменения, застрашаващи почвата.

Чл. 42. (1) Който причини вредни изменения на почвата, е длъжен да възстанови за своя сметка състоянието ѝ, предхождащо увреждането.

(2) Собствениците и ползвателите на подземни и надземни мрежи и съоръжения на техническата инфраструктура са длъжни да ги поддържат в техническа изправност и да не допускат замърсяване или друго вредно изменение на почвата около тях.

31. Изброени са факти от двата текста, както и факти, които липсват в тях. В свитъка за свободните отговори запишете САМО буквите на ЧЕТИРИТЕ факта, които ОТСЪСТВАТ в посочените текстове.

А) Една от мерките за съхранение и подобряване на почвеното плодородие е борбата с ерозията чрез правилна обработка на почвата.

Б) Необходим е поне един век без почвообработване за образуването на сантиметър хумусен слой.

В) Плодородието на почвената покривка представлява ключов ресурс за продоволствената сигурност на хората.

Г) Плодородието на почвата е в пряка зависимост от състоянието на съдържащия се в нея хумусен слой.

Д) Опазването, устойчивото ползване и възстановяването на почвата имат за цел отстраняване на вредните изменения на качеството ѝ.

Е) Нормите за допустимо съдържание на вредни вещества в почвите са определени въз основа на оценка на риска за околната среда.

Ж) Стойността на произведените земеделски продукти от единица земеделска площ върху даден вид почва определя икономическото плодородие.

З) С цел опазване, устойчиво ползване и ограничаване процесите на увреждане на почвите е забранено горенето на отпадъци.

32. В свитъка за свободните отговори запишете кое е ОБЩОТО, за което се говори в ДВАТА текста.

33. В свитъка за свободни отговори формулирайте в 2 – 3 изречения собствена теза по ЕДНА от посочените теми:

Опазването на природните ресурси

Природните ресурси в живота на човека

34. В свитъка за свободните отговори запишете сбито и кратко основното от съдържанието на Текст 1.

35. За всяко празно място изберете НАЙ-УМЕСТНАТА от думите и я запишете срещу съответната буква в свитъка за свободните отговори.

Най-простото средство за хигиена, познато на хората от векове, е сапунът, който се получава чрез ..... (А) на масла с натриева основа. Полученият продукт, който се е ..... (Б) във всяка българска къща, е бил кафеникав на цвят и с неприятна миризма. По-късно при индустриалното му производство се добавят ароматизатори и оцветители за по-добър ..... (В) вид. В последните години „класическият“ сапун заема незначителен дял в глобалното производство и в употребата на ..... (Г) средства.

А) мазане, варене, изкупуване

Б) правел, пренасял, съвместявал

В) фирмен, търговски, приятен

Г) миещи, маркиращи, мокрещи

36. В свитъка за свободните отговори срещу съответната буква запишете правилните ФОРМИ на думите, поставени в скоби.

А) Членуване

(Изпълнителен) директор на (Българска) фондова борса обоснова (необходимост) от промени.

Б) Местоимения

Трябва добре да обмислим (кой/кого) да поканим на тържеството.

Треньорът, (чиито/чийто) футболисти загубиха важния двубой, подаде оставка.

Изведнъж мъжът усети пронизваща болка в гърдите (му/си).

В стаята никой не забеляза уплашеното момиче, защото (тя/то) беше зад вратата.

В) Учтива форма

Господине, бихте ли (потърсил) документите отново? Мисля, че бяхте (разсеян) при подписването им и е възможно да сте ги (забравил) в офиса.

37. В текста са пропуснати САМО ПЕТ препинателни знака. Препишете текста в свитъка за свободните отговори, като поставите пропуснатите знаци.

Изобретението, за което съобщиха медиите представлява двигател задвижван от земното притегляне. Създателят му каза в интервю Идеята за двигател, използващ гравитацията се зароди преди повече от двадесет години.

Прочетете откъса от творбата „Зимни вечери“ и изпълнете задачите към него (38. задача и 39. задача).

38. В свитъка за свободните отговори запишете ДВА ЦИТАТА, които представят поведението на бащата.

Но ето къщурка позната,
в прозореца детска глава;
и грубо гърмят в тишината
пияни хрипливи слова.

Завърнал се вкъщи – безхлебен,
пиян пак – бащата ругай:
и своя живот непотребен,
и своята мъка без край.

Завесата мръсна, продрана
и едър мъглив силует
размахва ръцете в закана,
от помисли странни обзет.

Децата пицят и се молят,
а вълнка, привела глава,
сред своята скръб и неволя
жена проридава едва.

39. В свитъка за свободните отговори **СЪС СВОИ ДУМИ** запишете **ДВА ПРИМЕРА**, които са основания за определянето на живота като *непотребен*.

40. Свържете името на героя с името на автора, от чиято литературна творба е съответният герой. В свитъка за свободните отговори срещу съответната буква запишете името на автора.

А) Ралица	Пенчо Славейков
Б) господин Фратю	Елин Пелин
	Йордан Йовков
	Иван Вазов

Свържете името на героя с литературната творба, от която е съответният герой. В свитъка за свободните отговори срещу съответната буква запишете заглавието на творбата.

В) Боримечката	„През чумавото“
Г) Стоилка	„Последна радост“
	„Задущница“
	„Под игото“

Свържете заглавието на всяка от творбите с нейния автор. В свитъка за свободните отговори срещу съответната буква запишете името на автора.

Д) „Дяволско“	Христо Ботев
Е) „Борба“	Иван Вазов
	Христо Смирненски
	Атанас Далчев

ДЪРЖАВЕН ЗРЕЛОСТЕН ИЗПИТ ПО БЪЛГАРСКИ ЕЗИК И ЛИТЕРАТУРА

28 август 2018 година

ТРЕТИ МОДУЛ (120 минути)

Аргументативния текст напишете в свитъка за свободните отговори на предвиденото място.

41. Прочетете откъса от творбата на Йордан Йовков „Серафим“ и в свитъка за свободните отговори напишете аргументативен текст в обем до 4 страници на тема *Доброта и самота*. Преди текста отбележете жанра му – интерпретативно съчинение или есе.

Вечерта Серафим остана на гости на Еня, но отказа да спи в кафенето. Той застана точно по средата на мегдانيا пред кафенето и там взе да си приготвя легло.

– Че ела барем тука под стряхата бе, българино! – рече му Еню. – Дай си гърба на стената, легни на пейката, ако искаш.

– Не, тук ми е по-добре мене.

– Ще ти духа.

– Нека ми духа. Да ми духа сега, че като умра, няма да ми духа, няма да ми вей...

Той гледаше Еня и се усмихваше с насълзените си очи. „Страх го е да го не оберат“ – помисли си Еню, като забеляза, че Серафим се попипва по пазвата. Той го остави да прави каквото си ще, затвори кафенето и си отиде вкъщи.

На другия ден той се забави и късно доде да отвори. Той завари Серафим седнал на пейката и, както вчера, режеше си хляб с костурката и закусваше. Еню се изправи пред него, изгледа го продължително, след туй каза:

– Ти какво си направил?

– Какво съм направил! Никому нищо не съм направил – кротко отвърна Серафим.

– Дал си пари на Павлина, оназ, дето снощи беше тука, дето искаше пари от мене. Аз сега бях у тях, тя ми каза. Как тъй даваш пари на човек, когото не познаваш? Че може да те излъже, може да не ти ги върне.

– Ба, ще ми ги върне тя. Нека заведе мъжа си на болницата, може да му помогнат докторите. А пък моите пари ще ги върне. На нас, помежду ни, условието знаеш ли как е? – Когато господ на нея, и тя на мене. Аз не бързам.

Еню прехапа устните си и замълча.

– А палто? С какво ще си купиш палто? – каза той.

– Че нали имам палто? Я го я! – Серафим взе палто от пейката и го разгъна. – Хубаво си е то, мойто палто, нищо не му е...

Той се усмихваше и леко поклащаше глава, като че броеше кръпките или като че си спомняше нещо. Десет и повече години има, откакто се кани да си купи палто. Докато беше млад, каквото изкарваше, изпиваше го. Сега вече не пиеше, защото твърде не беше здрав, но често даваше някому парите си, както беше ги дал тая сутрин на Павлина. Оттогаз на палтото му взеха да се явяват тия големи кръпки от сива аба.

– Хубаво си е то, мойто палто – продължи той с някаква особена радост в гласа си. – Аз като го позакърпя пак, ще прекарам с него и таз зима. Пък ако ми е писано, с него може да се представя и пред бога. То там, на онзи свят, туй палто може да ми помогне. Може пък там да ми дадат ново палто, златно, тъй да се каже, скъпоценно...

Серафим говореше с Еня, но не го погледна. Той пусна палтото на колената си, позагледа се пред себе си и се усмихна.

МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА

ДЪРЖАВЕН ЗРЕЛОСТЕН ИЗПИТ ПО БЪЛГАРСКИ ЕЗИК И ЛИТЕРАТУРА

28 август 2018 година

КЛЮЧ С ВЕРНИТЕ ОТГОВОРИ

Въпроси с избираем отговор

<i>Въпрос №</i>	<i>Верен отговор</i>	<i>Брой точки</i>
1.	Г	1
2.	В	1
3.	Б	1
4.	Г	1
5.	Г	1
6.	Б	1
7.	Б	1
8.	В	1
9.	В	1
10.	Б	1
11.	Б	1
12.	А	1
13.	В	1
14.	Б	1
15.	А	1
16.	Г	1
17.	В	1
18.	Б	1
19.	А	1
20.	Б	1
21.	В	1
22.	А	1
23.	Б	1
24.	А	1
25.	Г	1
26.	В	1
27.	Г	1
28.	А	1
29.	Г	1
30.	Б	1

Въпроси със свободен отговор

Въпрос №	Верни отговори	Брой точки
31.	А, Д, Е, З	4
32.	<u>Възможен отговор:</u> почвата	1
33.	Теза	2
34.	Текст	4
35.	А) варене Б) правел В) търговски Г) миещи	4
36.	А) Изпълнителният, Българската, необходимостта Б) кого, чиито, си, то В) потърсили, разсеян, забравили	10
37.	Изобретението, за което съобщиха медиите, представлява двигател, задвижван от земното притегляне. Създателят му каза в интервю: „Идеята за двигател, използващ гравитацията, се зароди преди повече от двадесет години“.	5
38.	<u>Възможни отговори:</u> „грубо гърмят в тишината / тиани хрипливи слова“ „тиян пак – бащата ругай“ „размахва ръцете в закана“	2
39.	<u>Примерни отговори:</u> бедността/нищетата/безпаричието/мизерията/сиромашията/немотията страданията/нещастията/лишенията	2
40.	А) Пенчо Славейков Б) Иван Вазов В) „Под игото“ Г) „Задушница“ Д) Атанас Далчев Е) Христо Ботев	6
41.	Текст	30